

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 9 (376)

Fredagen den 1 mars 1895.

8:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modetidn., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben > 3:—</p>	<p>Byrå: Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 61 47. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje heilfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökanden» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	--	--	---	---

Marie Charlotte Modig.

Kärlek och lidande äro ofta förbundna med hvarandra. Den, som älskar mycket, får vanligen lida mycket, men den som lidit mycket, har ock därigenom ofta lärt den himmelska konsten att älska mycket. Ingen har älskat högre än den gudomlige mästare, som fått namn af »smärtornas man» och »lidandets förtrogne». Det är denna växelverkan mellan kärlek och lidande, som på den kristliga filantropiens område framkallar män och kvinnor, hvilka i kärlek utgifva sig i den lidande mänsklighetens tjänst. Det är en sådan kvinna, hvars lifsgärning vi i dag vilja framhålla.

Marie Charlotte Brunerona, dotter af öfversten och kabinetskammarherren hos konung Oskar I, Olof Abraham Brunerona, och hans maka, Kristina Charlotta Lagerheim, föddes i Stockholm den 24 oktober 1831. Sina tidigare barnår tillbragte hon delvis i farföräldrarnes, öfverste N. A. Bruneronas hem i Upsala, lyssnande med det vaknande barnasinnets lifliga intresse till den gamle farfaderns berättelser från sitt skiftesrika lif. Som officer i arméns flotta

hade han såsom helt ung deltagit i kriget mot Ryssland år 1788, utmärkt sig för mod och tapperhet, men råkat i rysk fångenskap, hvarur han dock efter ett år blifvit frigifven vid fredsslutet i Varelä 1790. Sedermera hade han varit stationerad på Sveaborg, men blifvit förflyttad därifrån, innan den stolta fästningen föll i fiendens händer. Om denna ödesdigra katastrof talade han än i sena ålderdomen med sorg och grämelse. Efter förflyttningen från Sveaborg hade han tjänstgjort vid Karlbergs krigsakademi, där han utnämns först till major och sedermera till öfverste, samt under krigsåren 1808—1809 deltagit i skärgårdsflottans försvar af inloppet till Stockholm. Slutligen hade han ock varit med om 1814 års krigståg till Norge.

Att alla dessa minnen skulle gifva åldringen ämnen för ett aldrig uttömdt förråd af berättelser är lätt att förstå, och den lilla slukade med begärlighet orden från hans läppar, under det hon med barnasinnets varma hänfivenhet fäste sig vid farfadern.

Från farföräldrarnes

Din visdom vare de gråa hårs visdom! Ditt hjärta vare det oskyldiga barnets hjärta!

F. v. Schiller.

hem återvände emellertid den lilla Marie Charlotte till föräldrahemmet i hufvudstaden, då hon hunnit den ålder, att hennes egentliga undervisning borde begynna. Åt denna ägnades ock af enskilda lärare den största omsorg. Isynnerhet hängaf hon sig med förkärlek och framgång åt musikaliska studier, hvilka hade sin särskilda betydelse äfven för utvecklingen af hennes af naturen blyga och tillbakadragna skaplynne. Den första djupa sorg hon genomgick, vid ende broderns död i unga år, hade ock en fostrande inverkan på hennes karaktär.

I följd af faderns utnämning till chef för Värmlands regemente, flyttade familjen till Karlstad, där efter några år en än djupare sorg träffade den unga flickan genom den älskade faderns plötsliga död, midt under det han som ordförande mästare officierade i frimurarelogen.

Året därefter, 1860, ingick Marie Charlotte Brunerona äktenskap med domhafvanden i Aske, Dals och Bobergs häraders domsaga, härads höfding K. O. Modig, samt bosatte sig i Vadstena, där hon under några år fick hängifva sig åt hemlifvets stilla lycka. Snart nog sköf-lades dock denna genom mannens tidigt inträffade död, som lämnade den djupt sörjande makan ensam med en minderårig dotter.

Kring detta barn koncentrerade sig nu hela det blödande modershjertats kärlek. Tidigt visade sig dock hos den lilla icke blott en ovanlig förståndsutveckling och intellektuel mognad, utan ock fröet till den smygande sjukdom, som blifvit så många förhoppningars graf. Om omvårdnad tycktes dock till en tid hämma utvecklingen häraf. Fru Modig hade med sin dotter flyttat till Stockholm, där hon nära nog utslutande ägnade sig åt den upp-växande flickans undervisning och vård. Själ-f hade hon vid mannens död genomgått den andliga kris, som haft till följd ett helt nytt lif med ny blick såväl på de närvarande som tillkommande tingen.

Omsider hade den unga dottern uppnått konfirmationsåldern, men med detsamma också målet för sin korta jordevandring. Efter någon tids undervisning på sjuksängen var dagen för hennes första nattvardsgång bestämd, men innan den kom, kallades hon till ett än högre högtidsfirande af honom, som sagt: »Låten barnen komma till mig, ty sådana hörer himmelriket till».

Det var våren 1878, och nu stod modern ensam vid den sextonårigas graf, ett rof för utsäglig saknad och smärta, ja, nära att duka under för mörka, kvalfulla tankar. Hvaråt skulle hon väl nu ägna sig? Det var ju ingen på jorden, som längre behöfde henne. Och med ett hjärta fullt af kärlek och en naturlig verksamhetslust, som icke kunde finna sig i en själfvisk översksamhet, såg hon sig om, än hit än dit, efter »något att lefva för». Särskildt stannade hennes tanke vid de sjuka, de lidande, de öfvergifna i denna värld. En dag yttrade en vän till henne: »Skulle du ej vilja ägna dig åt blomstermissionen, som har till uppgift att med lefvande blommor glädja de arma, som försmäktat på våra sjukhus eller i enskilda, ofta fattiga, hem?» Och härmed var det ord uttaladt, som skulle gifva uppslaget till Marie Charlotte Modigs lifsgärning, den

första lilla grundstenen lagd till ett blifvande konvalescenthem.

Hon följde vännen till sjukhuset, utdelade sina blommor och såg, med hvilken tacksamhet de emottogos och hvilka glädjestrålade blickar de framkallade i matta, feberheta ögon, men hon såg ännu mer, hon såg den begärlighet, hvarmed en och annan af de sjuka lyssnade till de allvarliga eller uppmuntrande ord, som beledsagade blomstergåfvän. Det var ett utsäde, som mångenstädes syntes falla i beredd jord. Fortsatta besök ledde till samtal med åtskilliga af de sjuka, hvarigenom »sanna berättelser ur lifvet» af gripande art kommo till den vänliga besökarinnans kunskap och väckte hos henne den innerligaste åstundan att kunna göra något mer för dessa arma, hvilka, när de omsider utskrefvos från sjukhuset, ofta långt ifrån fullt tillfrisknade, för att snarast möjligt lämna plats åt någon olycks-kamrat i än större behof af omvårdnad, mången gång med en känsla af den djupaste modlöshet motsågo sin utskriftningsdag. Ty huru många af dem stodo icke då öfvergifna, utan arbetskraft och kanske utan hem och utan bröd för dagen!

Härom må vi höra fru Modig själf berätta: »En ännu ung, vacker kvinna, med den mest tragiska lefnads saga, låg hösten 1878 i en af Serafimerlasarettets sjuksalar. Hennes ögon strålade dock af frid, ty hon hade vänt sig till Gud och hon hoppades, att det luftrörsnutt, som för tillfället räddat hennes lif, men kväft hennes röst, snart nog skulle föranleda hennes öfverflyttning till ett bättre hem. Svåra kväfningssnutt hade föregått kanylens insättning. Vid sin utskriftning från sjukhuset miss-tröstade hon om att kunna försörja sig, ja, att kunna motstå mötande frestelser. Hvar skulle man väl finna en tillflykt undan världs-stormarne för denna stackars vinddrifna kvinna? Det fanns dock i hufvudstaden en tillflykt, dit några »skeppsbrutna» förut hittat väg, ett litet härberge, underhållet af en anspråkslös förening af några obemedlade kvinnor. Dit fick hon komma, men den, som förde henne dit, fick också stanna där, ej med sin person, men med sitt intresse och den djupa öfvertygelsen om behofvet af en sådan plats för utblottade konvalescenter.»

Den nyssnämnda föreningen blef snart upplöst, endast hemmet kvarstod, och genom fru Modigs verksamma ingripande förändrades det till ett hem för fattiga konvalescenter, där de under längre eller kortare tid fingo genom hvila, god vård och närande föda återhämta de genom sjukdomen och kanhända genom föregående öfveranstängning och umbäranden förlorade krafterna.

Flere glädjande exempel på de lyckliga resultaten af hemmets verksamhet kunde anfö-ras, men utrymmet tillåter det ej. I stället vilja vi meddela något af planen för denna verksamhet, i hvilken stiftarinnan med kärle-kens varma intresse understöddes af sin äldre moder, öfverstinnan Brunerona:

I konvalescenthemmet intagas dels från sjukhus utskrifna konvalescenter, hvilka sakna arbetskraft eller medel till själförsörjning under väntan på arbete — dels sådana kroniskt lidande, som blifvit utskrifna från sjukhuset med löfte att åter få inkomma, då sjukdomen blifvit akut eller mögen för operation, — dels sådana, hvilka erhålla

kostnadsfri massage och gymnastik, men ej äga medel att därunder försörja sig, — dels tjänsteflickor och arbeterskor, hvilka sjuknat i sin tjänst eller under sitt arbete och behöfva en tids hvila och lämplig föda för att återfå arbetsförmåga, — dels ock slutligen några äldre, vanföra personer, under afvakten på inträde i någon stadens sjukvårds- eller försörjningsinrättning. Hemmet erbjuder sålunda i de flesta fall en hjälp till »själffhjälp». Däremot mottager det icke lastbara, sinnessjuka eller sådana sjuka, som behöfva vårdas på sjukhus. Dessa bestämmelser gifva en förvisning om, att icke *obehöriga* vinna inträde.

När förhållandena så medgifva, kunna konvalescenterna under sin vistelse i hemmet fortsätta ett föregående arbete *utom* detsamma; de, som kunna, få också deltaga i handarbeten *inom* hemmet, men som dessa rättas efter hvars och ens krafter och förmåga, är inkomsten af arbetet växlande och kan ej vara mycket inbringande. Däremot är arbetet i och för sig nödvändigt såsom en häfstång för såväl den andliga som fysiska kraften.

Hemmet är, såsom redan namnet antyder, företrädesvis afsedt för sådana patienter, som gifva hopp om tillfrisknande, *som kunna vårdas och fostras till själförsörjning*, och icke egentligt för kroniskt lidande, hvilkas intagande skulle blifva detsamma som »lifstidsförsörjning». I motsatt fall skulle hemmet snart fyllas af sådana, men huru många skulle då tillfriskna? Och icke må man kalla en *tillfällig* hjälp, som sätter människor i stånd att för framtiden försörja sig själfva, för blott *half* hjälp?

De flesta af konvalescenterna erhålla fritt vivre på hemmet. För ett mindre antal betalas 25 kr., för några blott 15 kr. i månaden, men öfverhufvud stiger hemmets utgift för hvar och en till 1 kr. pr dag, hvilket ju må anses billigt, då man besinnar, att dess skyddslingar måste hafva närande föda och hälsosam, luftig bostad. Ingen betalar emellertid själf sitt underhåll, utan släktingar, vänner eller husbönder hafva hittills betalt den ringa afgiften, då icke fullständig friplats, hvartill intet donerat kapital finnes, kunnat lämnas.

I årsberättelsen för år 1892 heter det: »Konvalescenthemmet har under sistförflutna år visat sig omfattadt med vaknande intresse, enär det där- under blifvit ihågkommet med icke mindre än tre donationer, till ett sammanlagt belopp af 16,000 kr. Hittills har det under sin trettonåriga verksamhet varit hänvisadt till mindre, tillfälliga bidrag. Genom nämnda donationer har det vunnit en tryggare ekonomisk ställning samt genom antagna stadgar med styrelse och revisorer erhållit en beständigare och fastare tillvaro, hvilket synes lofva godt för dess framtida utveckling.

Af de donerade medlen äro emellertid 8,000 kr. testamenterade under uttryckligt villkor, att halfva årliga räntan därå skall läggas till kapitalet, som icke får röras. Meningen är, att af de öfriga medlen söka bilda en fond, för anskaffande af egen grund och härd för hemmet. Direktionsledamoten dr. Wetterstrand har åtagit sig upp-sikten öfver konvalescentvården jämte det flere af hufvudstadens läkare välvilligt stått förra patienter till tjänst.»

Under sistförflutna år vårdades på hemmet 52 kvinnor. Detta hem, som numera är beläget vid Döbelnsgatan n:r 19, inrymmer på en gång 20 personer, hvartill kom under år 1894 ett annexrum i en annan del af huset för lungotspatienter. Stiftarinnans innersta önskan och förhoppning är att i en framtid få öppna ett särskildt hem för lungotspatienter, helst läkare på senare tiden mer och mer betona nödvändigheten af deras skiljande från öfriga sjuka och synnerligast från konvalescenter.

Medan det lilla konvalescenthemmet, såsom vi sett, under årens lopp obemärkt och stilla utvecklats sig till välsignelse för de många fattiga och sjuka, som inom detsamma funnit en längre eller kortare hvila från den dagliga kampen för tillvaron, har också den tomhet,

som efter dotterns död lägrade sig öfver stiftarinnans lif, mer och mer vikit som dimman för solen. Denna verksamhet var en direkt bönhörelse på ett krossadt hjärtas bön om kraft att resa sig upp ur sorgens förlamande domning, om hjälp att komma ut ifrån sig själf. Hon har fått ett stort mål att lefva för och räknar det som en dyrbar förmånsrätt att i de hjälplösa och svaga få tjäna den himmelske mästare, som sagt: »Hvad I hafven gjort en af de minsta mina bröder, det hafven I gjort mig!»

L. S.

Afskedssång.

*Nu trycken, trycken de kära händer,
som ledt er vandring och stödt er gång,
ty scalkan stiger från flodens stränder
och dagen lutar mot nedergång.*

*Och kyssen, kyssen med trogna munnar,
som hviska kärlek och andas glöd,
ty mörkret svämmar ur djupets brunnar
och skyn är dunsfyllt och sjukligt röd.*

*Låt i ett famntag af eld försmälta
allt split, all misstro och oförrätt —
en oviss natt sina moln skall välta
emellan hjärtan af samma ätt.*

*I kvällen ströfvande fläktar vaka
och blixtar glimta på fjärran håll.
Den storm är nära, som hårdt skall skaka
oss, arma agnar i ödets säll.*

*Nu snyftar tvifvel, nu bäfvar fråga:
skall vännen minnas, fast bort jag går?
Skall kinden brinna, skall ögat låga,
är han densamme ett annat år?*

*Lätt är att minnas och svårt att glömma!
Men sjunken sol du ej återser:
i skilda hyddor vi skola drömma
om allt, som aldrig blir lika mer. —*

*Räck mig ur fönstret din afskedsblomma,
styrk mig, o moder, till färdens plikt!
I dina ögon, de sorgset fromma,
jag tror mig läsa en biblisk dikt:*

*Hvar själ, som längtar i smärtans dalar,
skall hugnas ljust på Guds berg en gång;
hoar jordisk känsla, som brutet talar,
skall strömma frigjord i evig sång.*

Axel Karlfeldt.

Vid sexton år.

Af Ina Stockenstrand.

Du uppbär redan din första långa klädning, lilla Elsa, med den vuxna damens obesvärade hållning, du gläder dig åt att äntligen få slippa bära den obligatoriska flätan och pröfvar framför spegeln, hur den högt uppsatta hårknuten tar sig ut — du liknar antikens Psyche, där du står och ler mot din täcka bild. Helt visst är du lika förundrad öfver din förvandling som fjärlin, nyss utflugen ur puppans skal. Du pröfvar med allvarlig min en stolt och värdig hållning, men afbryter den lilla komedien helt tvärt för att gnola »Viola». Stämningarna växla hastigt, och nya främmande tankar uppstå och drifva på flykten de barnsliga fantasierna. Dina ögon glida bort från spegelns blanka yta och blicka drömande ut i rymden, du vidrör en flick af framtidens förlåt och helt plötsligt smyger sig en aning in i ditt sinne om lifvets tragik, dess obeckliga kraf på kraft, mod och försakelse. Då höjer du ditt hufvud helt käckt, du känner dig så stark och dådkraftig, du fruktar icke de stormfyllda ovädersdagarne.

Du är ännu genomträngd af konfirmationstidens heliga tjusning, du drömmer om världsförsoning, ädel offervillighet och höga lifsanningar, du eldas af ett obetvingligt begär att få strida mot allt lågt och ondskefullt, att få trösta de lidande och rädda dem, som vackla, du vill vandra i Marias spår, hon som »utkorade den goda delen», och du önskar stundom att du lefvat på martyrernas tid; du skulle vilja offera ditt lif för kristendomens heliga princip, låta sönderslita dig af Philippos lejon på Flaviska amfiteatern eller bestiga bålet vid en af Neros blodiga fester. Ack, barn, du vet icke att världen, den respektabla, präktiga världen, kan fordra långt grymnare offer än dem Roms dekadentkejsare ådömde de »irrlärlige».

Bland den mångfald af fantasier, hvilka sväfvande och dunkla genomkorsa din själ, finns det en som börjar väcka din undran. Då musikens gud första gången införde dig i det skönas rike och du hörde mänskenssonatens veka harmonier dallra genom luften, fick du en förnimmelse af, att det fanns någonting underbart och härligt till i världen, någonting sublimt och upphöjdt, som du förr aldrig anat; du tyckte dig som en Arielsande sväfvande i en atmosfär af ljus och flammor, under en ljuf förvirring mottog du kärlekens första bud, och du väntar i salig bäfvan på det förunderliga, som skall komma . . .

Dina stämningar brytas ständigt af flyktiga hugskott, liksom vattnet i dammen uppröres af hvarje fallande blad, från det lyriska känslösvallet eller den uppjagade öfverspändheten kan du helt plötsligt öfvergå till de uppsluppna barnsligheterna. Du känner dig liksom yr af glädje, du måste dansa, sjunga, vara nyckfull och begå dårskaper, men då barnet tagit ut sin rätt, blir du åter kvinna. Det är denna tvåfaldiga natur inom dig, som utgör ditt största behag; du uttalar allvarliga och djupsinniga ord, men munnen har ännu kvar barnets vana att mysa, du har redan antagit världsdamens skick, men du lefver ännu stundtals kvar i de smås underliga drömvärld, denna sällsamma fantasivärld, hvilken måhända hör samman med de bleknade minnena från en annan tillvaro.

Du förstår ej, hvarför vi gamla betrakta lifvet med en så svärmodig blick, lifvet, som

du finner så skönt, löftesrikt och ljust. Ack, barn, vi gamla äro invalider, vi ha varit med i så många olyckliga strider, fått en blesyr här, en skråma där, sett de ädlaste af våra kamrater stupa och mången affälling taga segerns lön. Tiden och lidandet ha skänkt oss resignationen, och vi kunna numera helt lugnt höra på, då man talar om vårt lufs stora nederlag, våra förhoppningars Sveaborg. Vi ha i minnet så många gånger gått igenom hela striden, gladt oss åt hvarje liten stackars seger vi kunnat draga oss till minnes, gråtit, o, så ofta, öfver de många, många nederlagen, ångrat vår feghet, lidit af att känna de gamla såren blöda på nytt och undrat, om någon anar hvad som döljer sig bakom det resignerade leende, hvarmed vi möta världens medömkan.

Du tillhör den nya tidens valkyrior, Elsa; i ditt lilla hufvud hvälfver sig en hel hop omstörtarplaner och du tror dig vara utsedd att lösa lifvets svåra problem. Barn, det har ungdomen drömt om under många generationer; än ha de ungas banér burit inskriften »jämlikhet», än »frihet», än »upplysning». Den nya tidens budkaffe skall blifva människokärlek, säger du, en kärlek så vidtomfattande, att den förenar de högste med de ringaste i ett enda broderskap — barmhärtighetens stora broderskap. Människorna skola blifva rättvisa, fördragsamma och rättskaffens, förnöjsamhet och endräkt skola råda på jorden, och till slut allt lidande och nöd försvinna. Det är människoslåktets gyllene ålder, som återlösaren drömde om, då stenarne på Golgata sargade hans fötter, som Titus trodde på, då han från världstronen utsträckte sin hand öfver trenne världsdelar, som föresväfvade Pascal, som Shaftesbury och Tolstoi sökt förverkliga, och som hvarje ädel människovän hoppats på sedan tidernas början. Hvem har väl hjärta att krossa din vackra bubbla, lilla Elsa? Du är ung och omfattar allt upphöjdt och ädelt med ett ofördärfvadt hjärtas stormande ifver. Hvad du är lycklig, barn, som ännu lefver kvar i illusionernas underbara värld! Hvad du är rik, som äger hoppets alla skatter!

Ack, du saliga ungdomstid med dina dunkla syner om framtida stordåd, du lifvets härliga vårdag, då stjärnorna synas helt nära och månstrålarne skicka hälsningar från det okändas värld, då blommornas strålande skönhet är lifvets sinnebild, då den tillfälliga motgångens tårar förjagas af hoppets segervissa leende, då omöjligheter icke finnas till, då verkligheten är svept i sagoskimmer och tron låter paradiset gyllene portar skynta bortom dödens mörker.

Våra barn och tidningsläsningen.

Med rätta skulle vår tid kunna kallas tidningarnas tidevarf, ty pressen har i densamma uppnått ett förut ej anadt värde. Kan detta betecknas såsom något afgjordt glädjande? Jag dristar mig icke till att besvara en så kvistig fråga. Äro tidningarna ett ondt, så måste det åtminstone kallas ett nödvändigt ondt. För en vuxen människa med någorlunda utveckladt omdöme torde fördelarne af tidningsläsandet helt visst öfverväga skuggsidorna. Däremot måste jag bekänna, att det berör mig smärtsamt, hvar

gång jag ser ett barn hänga öfver en tidning och sluka dess brokiga innehåll. Äfven från-seedt den omständigheten, att till och med de bästa tidningar måste innehålla åtskilligt, som i förtid öppnar barnens ögon för allt det onda och sorgliga, som rymmes i denna värld, så skämmer själfva tidningarnas sammansättning lätt deras smak för gedignare lektyr. Inom tre eller fyra spalter få de till lifs smånotiser angående tjugå, trettio olika ämnen; deras tanke fladdrar från föremål till föremål likt en ostadig fjäril, som omsväfvar femtio blommor, förrän han slår sig till ro på någon af dem. Därigenom förlora barnen förmågan att koncentrera tankarne på ett bestämdt föremål, och få de sedan i handen en bok, som kräver en samlad uppmärksamhet, så lägga de den snart nog åsido under påståendet, att den är tråkig. Deras hjärna, van vid den lösare maten, tål icke denna hårdsmältare föda; en viss ytlighet blir lätt följden däraf. Äro nu barnen — jag tänker härvidlag företrädesvis på gossar — därjämte något näsvisa och förnumstiga, så få de lätt den otrefliga vanan att vilja blanda sig i de vuxnas samtal för att låta det ytliga vetande, de uppsnappat ur tidningarna, lysa fram; de tillåta sig omdömen om snart sagdt allt och uppträda som små löjlige politici och »förståsigpåare». Öfverdrifver jag tilläfventyrs? Är jag kanske den enda, som råkat på sådana obarnsliga, lillgamla små individer?

Hvilken af barnens själsförmögenheter får en sund och passande näring genom tidningsläsandet? Att den skadar tankeförmågan, tror jag mig redan hafva påvisat. Jag vill gärna tillägga, att barnens omogna omdöme lätt blir förvirradt genom alla de olika åsikter och framställningar, som ideligen möta i de dagliga tidningarna. De förlora kanske förmågan att småningom bilda sig ett eget omdöme. De bli vana att taga allt ur andra hand. Är det svårt för en vuxen att behålla sitt andliga oberoende midt under alla dessa presens skärmytslingar och pennfäktningar, som dagligen förekomma, hur skall det då gå för ett barns utvecklade urskillningsförmåga?

Men kanske är det de ungas känslolif och inbillningsförmåga, som fördelaktigt påverkas af hvad de läsa i de dagliga tidningarna? Jag tror det icke. Jag vill hellre se min son sluka den ena indianboken efter den andra, till dess han blir sexton år, än låta honom fråsa i polisunderrättelser, själfmords-skildringar och nervretande beskrifningar på alla förekommande brott och olyckshändelser. Jag vill hellre låta honom läsa litterära alster, som kanske öfverstiga hans fatningsförmåga, hellre tillåta honom läsa ett drama af Shakespeare eller en roman af Viktor Rydberg, hvilkas skönheter han ännu ej tillfullo kan uppskatta, än låta hans känsla förslösas och hans fantasi grumlas genom läsandet af allt det moraliska elände, som återspeglas i de dagliga tidningarna. Därmed vill jag dock icke hafva sagt, att icke sådana böcker och tidningar, som äro särskildt skrifna för ungdomen, skulle vara den allra lämpligaste lektyren.

Kanske vi nu äro ens om, att de dagliga tidningarna äro en opassande föda för gossens tankeförmåga, känsla och fantasi. Men nu kommer den andra, vida svårare frågan. Huru kan man förhindra detta onda? Barn finnas, som icke alls äro roade af läsning, men dessa höra säkerligen till undantagen. De flesta sluka med begärlighet allt, som de kunna komma öfver, läxböckerna och vetenskapliga arbeten naturligtvis undantagna. Att

se tidningar i deras händer är visst icke ovanligt; både följetongen och notisafdelningen reta deras nyfikenhet. Skall man nu helt enkelt förbjuda dem att röra vid de intressanta papperen? Den förbjudna frukten är söt, och det kan lätt hända, att tidningarna dragas fram i smyg, när föräldrarne vändt ryggen. Nej, det finns en bättre utväg. Jag vill taga mig friheten att åberopa min egen erfarenhet, så att ingen må kunna säga, att jag talar om omöjligheter.

Då vår äldste gosse blifvit så gammal, att han började kasta nyfikna blickar på de af de vuxna så begärligt slukade bladen, talade jag till honom ungefär så här: »Min käre gosse, du skulle nog ha lust att titta i tidningarna, men vet du, af flere skäl föredrar jag att du låter bli. Om du nu gör mig till viljes och låter dem vara i fred, skall jag i stället berätta för dig däraf så mycket, som kan intressera dig.» Han uppfyllde min önskan, och äfven jag höll min del af öfverenskommelsen. Jag berättade för honom en hel del, exempelvis general Gordons sorgliga öde och hjältemodiga död, Stanleys uppsökande af Emin Pascha, drag af människokärlek och mannamod —, kort sagdt, allt som kunde intressera honom. Ibland, då det förekom en artikel, som förlorade på att ej återgifvas ordagrant, läste jag den högt för honom, eller också lämnade jag honom tidningen och sade: »Detta får du gärna läsa, om du vill.» Nu är han öfver femton år, han vistas ej längre i hemmet, och naturligtvis hvarken kan eller vill jag numera fordra en sådan återhållsamhet af honom. Men jag är glad öfver, att jag under de egentliga banaåren kunnat afhålla honom ifrån de fördärflika tidningarna, och jag hoppas, att hans smak och urskillningsförmåga numera äro så pass utvecklade, att han ej mera skall röna samma skada däraf som i yngre år. Med hans yngre bror förfar jag på samma sätt och hitintills med samma lyckliga resultat. Jag bör kanske tillägga, att båda gossarne läsa ofantligt gärna, och att det icke är af brist på läslust, som de lämnat tidningarna åsido.

Detta tillvägagående förutsätter naturligtvis tvänne saker: för det första lydiga gossar, som äro rädda att göra sina föräldrar emot och för deras skull gärna vilja bära en liten försakelse, för det andra riklig lektyr af annan, lämpligare beskaffenhet; ty näring kräver ett barns känslolif och tankelif, för att icke tala om den lekande fantasien, som är denna ålders skönaste, men äfven farligaste företräde. Hvad man undandrager barnet med den ena handen, måste man i en annan form återgifva det med den andra, annars blir läsandet i smyg en nästan oundviklig följd af en sådan njugghet. Därför, kära föräldrar, om I, liksom jag, insen faran af det anticiperade tidningsläsandet, så skaffen många goda böcker och ungdomstidningar; sparen hellre i något annat, men låten ej de ungas själsförmögenheter svälta eller få en dålig näring; varen rädda om deras nerver, om deras känslighet och icke minst om deras förmåga att koncentrera uppmärksamheten på ett värdigt föremål i stället för att låta den splittras och förflyktigas bland tidningsspaltarnas mångahanda.

Incognita.

En ungdomstidning,

som för sitt friska, omväxlande innehåll och sin rena, fosterländska anda vunnit såväl föräldrars och lärares varma erkännande som

den unga publikens lifliga tycke, är *Kamraten, illustrerad tidning för Sveriges ungdom*. Den har från många håll betecknats som Skandinavien's obestridligen förnämsta ungdomsblad och vill göra allt för att fortfarande häfda denna ställning. »Kamraten» utkommer med två nummer i månaden *hela året om*, äfven under skolferierna, då de unga ej minst uppskatta en hjälpare och deltagare vid sysselsättningar och lek. Ännu kunna alla nummer från årets början erhållas, om prenumeration med det första verkställs å närmaste postanstalt.

Vinter.

Två bergslagshistorier.

Änkans son.

Det led mot kväll. Solnedgången brann blodröd på andra sidan sjön, skogen stod ogenomträngligt svart mot den flammande bakgrunden.

Skymningen började falla, sänkte sig som en slöja, snabbt och obevekligt. Ljus blinkade allt flere i stugufönstren på stranden, och reflexerna af aftonrodnaden böljade allt blekare i sjöns spegelblanka is.

En änka bodde i en af stugorna på stranden; hon hade det smått, men hon hade en son, som gjorde henne fattigdomen draglig. Vackrast var han af traktens barn, främst var han i lek och allvar. Ingen jagade snabbare än han fram öfver den frusna sjön, ingen stod smidigare och ståtligare än han i hoppet, när pojkarne hade skidtäfling däruppe i Björkebergsbacken. Och primus var han i skolan — det fanns ingenting, som han ej vid första blicken förstod och behöll i minnet. Han var som skapad af ett annat ämne än de andre, han var ämnad att stiga högre i världen, än hans fäder förmått. Och utan oro inväntade änkan den ålderdom, hvars stöd han skulle bli.

Och hennes spinnrock surrade i kapp med tankarna, medan mörkret föll. Solnedgången flämtade och slocknade bakom skogen, och sjön låg svart som natten.

Men därnere var det lif och lust i mörkret. De voro samlade där, hela byns ungdom, som skyar i storm hvirflade de om hvarandra, isen yrde kring skridskornas skarpa klingor, och skratt klingade. Däruppe i stugorna vinkade ljusen, och de tyckte sig kunna höra brasornas hemtrefliga, inbjudande varma visor — men här var så friskt och skönt, och isen var så härligt blank och fin — hej, hör, hur det dånar och brakar, snart är vintern slut, tag vara på stunden, kanske går sjön öppen i morgon dag, tag fatt, tag fatt!...

Det var då, som det blef tyst och stilla i den myllrande skaran. Det gick som en suck öfver isen, så en andlös tystnad, som om man väntade något fasansfullt, ingen visste hvad, ingen vågade röra en lem, för att ej det förskräckliga skulle vakna, skulle bryta fram — så kom det som en vind, det blef en orolig brådska, det var som om mörkret själf fick lif, som om det tog gestalt i mörka skepnader, hvilka i ängslan lupo fram och åter, man såg ingenting, men man hörde snabba, olycksbådande hviskningar, halfkvädda, tröstlösa snyftningar...

Och utan att de visste, hur det gått till, hade alla samlat sig på stranden i en svart klunga, och där i midten låg han, den bästa och den störste af dem alla, genomvåt och isig, utan anda och utan lif.

Det var ingen som sade något, deras strupar voro som hoptorkade, och deras ögon hängde som i förtviflan fast vid hans döda ansikte, som var hvitare än snön. Men hade någon vågat se upp mot den närmaste stugan där i backen, skulle han ha sett en svart skugga, som stirrade ut genom fönstret liksom i en påträngande anings stelnande skräck — —

Gruf-Karin.

Ni har väl hört sagan om Bergfrun? Har ni inte det, så behöfver ni endast vandra genom skogarna upp till Finngrufvorna, som gömma sig i vildmarken längst norr upp i socknen. Där skall ni fråga efter Gruf-Karin, då finns det alltid någon pojke, som kan visa er vägen till en gruföppning litet afsides från de andra, den svartaste och djupaste af dem alla, och där vid randen af bråddjupet sitter hon, som kan berätta er sagan om Bergfrun.

Jag kom dit en vinterkväll här om sistens, och det var en kväll, som jag inte så snart glömmer. Det var i första skymningen, det var ännu ljust däruppe på höjden, men dalarna, som löpte ut åt alla håll djupt under, lågo i dunkel, och långt bortom bergen på andra sidan lyste solnedgången med varmt eldsken och slog röda flammor upp genom kvällens kallt grönbå himmel. När vi kommo fram ur skogen, som allaredan stod svart och dödyst, sågo vi ofvanom oss grufbyggnaderna resa sig dunkla och stora, och bredvid en, som låg afsides från de andra, syntes den spöklikt svarta silhuetten af en människogestalt mot den sidenröda bakgrunden. Det var Gruf-Karin — folk sade mig, att hon suttit där dag ut och dag in, så långt de mindes tillbaka, både sommar och vinter, tidigt om morgonen gick hon dit, och hon satt där till sent om kvällen, hon satt där och väntade att få se Bergfrun. Hon talade om sin historia för hvem som ville höra, men aldrig gaf hon sin åhörare en blick eller tanke, det var som om hon berättade endast för sig själf, för att smekas af det vemodiga tonfallet i sin egen röst, för att höra sin stämma alltid besjunga detta enda, som var hennes lif.

Och det var så här hon talade:

»Se, att Bergfrun lefver än, det tror inte ni, men jag vet det, jag. Jag har sett skymten af henne, många gånger, fast jag aldrig kunnat komma henne nära — hon är rädd för mig, det är hon, hon vet, att jag skall hämnas en gång, hämnas, därför att hon tog min käraste ifrån mig. Ni tror, att det är sprängskotten, som dåna och mullra därnere i gångarna, och att det är dynamiten, som bänder klippan i stycken därnere i underjorden. Ånej, det är nog Bergfrun, det; det är hennes dofva röst och hennes vrede som skrattar. Hon har sitt slott därnere, hålorna äro hennes gemak och schakten hennes kamrar. Men stundom får hon längtan till dagens ljus, och då svingar hon sig upp ur djupet på vingar, som glänsa som bergens alla metaller, och då dansar hon öfver gruföppningen. Hvarför, tror ni? Inte vill hon fröjda sig åt solens sken och åt markens fågling — ånej, hon tränar efter älskog,

efter våra mäns starka famntag och våra gossars varma läppar. Och fager är hon, hon tar deras håg och vänder bort deras tankar, följa måste de, ned störta de uteder klippväggarna, och hvad som blir kvar af deras ungdom, det är ett liföst stycke kött och ett par stirrande, döda ögon. De ögonen, de ögonen — de vidgade sig, när de sågo Bergfrun, och de sluta sig aldrig, de stirra alltid lika isigt, lika liföst. Bergfrun tog lif och själ ur dem, och det var till henne de talade sina sista ord, innan de föllo — det var fagrare ord, än de talat nånsin i lifvet. Hur var det, min käraste sjöng, när han sett henne och när han visste sitt öde. Bergfru, Bergfru, sade han, du är hvitare i barmen än någon jordens kvinna, ingen är så mjuk och fager som du, när du dansar öfver det svarta djupet, din kjol blixtrar af guld och ädla stenar, och du har krona af röd koppar och blyets glans droppar kring dig, och när du sjunger, är det malm som klingar, och när du ser på mig och ler och bjuder mig din barm att hvila vid från allt lifvets ångest och möda, då vet jag, att jag skall dö, då måste jag väl följa dig, ned i djupet... Tror ni han hade öra för mig, när han sade de orden, fast jag ändå var hans käraste? Och så på natten föll han, och det var inte likt att få lif i honom, Bergfrun lämnar ingenting kvar, hon. Därnere på botten låg han, hans kropp hade jag kvar, armen kunde jag lägga om mitt lif, och läpparna kunde jag känna mot mina — men hans tankar hade jag inte, hans lif hade hon tagit ifrån mig, hon Bergfrun — men vänta, vänta, jag skall väl komma henne på lifvet en gång, och då skall jag fråga henne, hvad hon har gjort med honom, min gosse, och då skall det bli en dans neri djupet!...»

Gruf-Karin slutade med ens, hon gaf till ett hårdt skratt, och så var det tyst. Det var inte godt för mig att säga nånting heller, jag smög mig bort och vände åter mot dalen. Jag såg mig om, innan jag gick in i djupa skogen, och där satt hon än och stirrade ned i grufvan, hennes orörliga silhuet tecknade sig svart mot den blodröda solnedgången.

Det är länge sen den kvällen nu, men Gruf-Karin sitter nog kvar däruppe än i dag.

Karl Erik Forsslund.

Kvinnofrågorna vid årets riksdag.

Kvinnofrågan och arbetarefrågan lära ju vara tidens viktigaste, allvarligaste, till sina konsekvenser mest genomgripande spörsmål. I litteraturen märker man det granneligen — men i politiken?

Hvad särskildt angår frågor berörande kvinnans ställning i samhället, kan det visserligen inte påstås, att riksdag och regering helt och hållet nonchalera dem — det vore för mycket sagt — men inte heller lägga statsmakterna i dagen något synnerligen varmt reformnit på kvinnolagstiftningens område, det är åtminstone fullt säkert.

Vid innevarande års riksdag har man att anteckna en k. proposition angående *barnmorskors pensionering*, en motion om statsanslag till *understöd åt läroanstalter, som utbilda lärarinnor i hushållsgöromål* och en dito om strängare lagbestämmelser i fråga om *faders skyldighet att lämna uppfostringshjälptill sitt oäkta barn*.

Den sistnämnda motionen är väckt af kontraktsprosten J. G. Hazén, som i Andra kammaren representerar Vestbo härad af Jönköpings län.

Motionären framhåller skarpt det orättvisa i att modren, kanske oftast den minst felande, i flertalet fall blir den, som ensam får bära bördan af barnets uppfostran, medan fadren genom att aflytta från orten och — som det heter — göra sig osynlig, lätt nog undandraget sig hvad som borde vara och äfven enligt lag är hans ovillkorliga skyldighet.

Föräldrar skola i mån af behof och hvar efter sin förmåga hjälpas åt att försörja hvarandra och sina gemensamma barn, så bjuder lagen, och den gäller äfven för illegitima förbindelser. Men flyttar fadren, som sagt, sin kos, eller saknar han utmättningsbara tillgångar, så faller hela bördan på modren, och hon har ingen möjlighet att gent emot den försumlige eller tredskande barnafadren göra sin rätt till uppfostringsbidrag från hans sida gällande. Modren kan lagen nå, men icke fadren.

»En sådan skriande åtskillnad,» säger motionären, »vid i grunden likartad förseelse måste för eller senare vika för den ur kristendomens djup framsprungna humanitetsidé, hvilken framtränger i denna tid och kännetecknar sig äfven däri, att den häfdar den svagares rätt. Inför densamma är det visst, att det bör komma till kraftigare erkännande och klarare uttryck, att sedlighetens plikt och upprättelsens förbindelser äro lika för man och kvinna — och detta icke allenast till fromma för sedligheten själf, utan jämväl till förmån för de arma, vanlottade barn, hvilka redan från början äro ställda utanför ett föräldrahems ljuflighet och därför böra i de öfriga samfundsförmerna vinna ett ökad stöd.»

Hr Hazén har i den danska lagstiftningen funnit förebilden till den reform han påyrkar. I Danmark är en moders ställning i det fall, hvarom här är fråga, långt bättre tryggad än hos oss. Är det så att det henne tilldömda uppfostringsbidraget icke i rätt tid betalas, och kan hon förete attest från den kommun, hvari hon vistas, att hennes förmögenhetsförhållanden och arbetsförtjänst icke tillåta henne att ensam sörja för barnets förvarliga underhåll och uppfostran, så är hon berättigad att fordra bidraget för det sista året från fattigvården i den kommun, hvari fadren uppehåller sig, utan att detta betraktas som en henne meddelad fattighjälptillgång. Lyckas det icke att finna hans uppehållsort, kan bidraget affordras den kommun, han i fattigvårdshänseende tillhör. Modren erhåller sålunda under alla förhållanden det henne tillerkända bidraget, och den kommun som utbetalat det, äger sedan att gent emot den försumlige fadren med rätt stor kraft göra sin rätt gällande, vare sig genom införsel i hans inkomster, utpantning eller tvångsarbete.

Med hänvisning till den danska lagen begär nu motionären af riksdagen, att den måtte hemställa till regeringen om förslag till liknande bestämmelser införande i vår fattigvårdsförordning.

Att i dylika bestämmelser skulle komma att ligga förödmjukelse och kännbart tvång för den försumlige fadren, erkänner motionären villigt, men han anser ock, att farhågan för ett sådant tvång skulle verka hälsosamt och manande till frivillig uppgörelse. Därigenom skulle också »en mera kraftig förnimmelse göra sig gällande, att förseelse kräver uppgörelse, och att denna uppgörelse från mannens sida ej är så att säga en nådegåfva, utan en verkligt borgerlig plikt inför en icke allt för vanmäktig lag.»

Den andra här ofvan omnämnda motionen är väckt af Göteborgsrepresentanten i Andra kammaren, folkskolläraren A. F. Liljeholm.

Mat och dryck äro minsann inga oväsentliga faktorer för lösningen af det oss alla intresserande problem, som heter huslig lycka. Men likasom vi i katekesen lärde oss att med »dagligt bröd» menas allt hvad till lifvets nödtorft och uppehälle kräfvades, så måste vi då också till maten räkna duken, hvarpå den framsättes, noggrannheten hvarmed den serveras. Så fattadt, ligger det icke så litet sanning i den utmärkte doktor Hagdahls humoristiska sats, att hustrun tillägnar sig mannens hjärta tvärs öfver middagsbordet.

Emellertid ingår en hel massa annat godt i hvad man kallar hushållsgöromål, hvilket icke torde behöfva närmare utvecklas för denna tidnings älskvarda läsekrets. Det har i Iduns spalter skrifvits så mycket om bästa sättet att med små tillgångar få ett mindre hushåll att gå ihop, så nog skall hr Liljeholm senteras, när han skrifver:

»Man vågar tryggt påstå, att hustrurnas bristfälliga kunskap i hushållsangelägenheter är en af de väsentligaste orsakerna till arbetsklassens dåliga ställning,» hvilket yttrande väl ändå torde tåla vid någon liten afknappning.

Med rätta påpekar dock motionären, hvilken demoraliserande inverkan ett oordnad, vanvårdadt hem måste utöfva på samtliga familjemedlemmarne,

icke minst på familjeförsörjaren själf, som af otrefnaden i hemmet lätt nog drifves till krogen, likasom barnen drivvas ut på gatan. Att under sådana förhållanden undervisningen i hushållsgöromål är en angelägenhet af den största betydelse för folkets uppfostran till inre kraft och yttre välstånd, ligger i öppen dag.

Regering och riksdag anslago år 1892 5,000 kr. för beredande af undervisning i huslig ekonomi åt eleverna i den vid högre lärarinneseminariet anordnade fjärde årskursen. Det undervisningsämne, som sålunda blifvit upptaget i läroplanen för de högre flickskolorna, bör icke heller undanhållas folkskolorna, anser motionären, som erinrar, hurusom på senare tiden den viktiga frågan tilldragit sig synnerlig uppmärksamhet, ej blott af pedagoger, utan äfven af statsmän och nationalekonomer. I Frankrike och Belgien har regeringen tagit den om hand, i England och Skottland regeringen och kommunerna, i Tyskland och Schweiz föreningar och enskilde. Öfver allt anses den som en sak af största vikt.

Första försöket i vårt land gjordes i Stockholm 1881, där f. n. undervisning i hushållsgöromål meddelas i 4 folkskolor. I Göteborg inrättades tio år senare ett skolkök, hvarest öfver 400 flickor från stadens folkskolor åtnjutit dylik undervisning. Exemplet från Stockholm och Göteborg hafva bland andra orter följts af Malmö, Nyköping och Lysekil.

Svårigheten har emellertid varit att anskaffa fullt dugliga lärarinnor, och det är för att afhjälpa denna brist, som hr Liljeholm föreslår ett anslag om 3,000 kr. för år 1896 att användas till understöd åt läroanstalter, som utbilda lärarinnor i hushållsgöromål med särskildt afseende fäst vid folkskolans flickor.

Den behjärtansvärda motionen synes förtjänt af all framgång.

Så återstår då att nämna några ord om regeringens förslag till en pensionsanstalt för barnmorskor. Det har tillkommit på initiativ af riksdagen, som år 1888 aflät en skrivelse i ämnet till regeringen. Redan året förut hade ett i Stockholm hållet barnmorskemöte petitionerat i samma syfte.

Att verkligen något måste från statens sida göras för att bereda uttjänta barnmorskor en bättre lott på gamla dagar än den, som kommer många af dem till del, har utan undantag erkänts af alla de myndigheter, som haft att yttra sig i frågan. I riksdagens ofvanberörda skrivelse framhölls särskildt, att då staten en gång åtagit sig barnmorskewäsendets ändamålsenliga ordnande, staten också borde sörja för, att barnmorskorna blefve bättre tillgodosedda i ekonomiskt hänseende och ej behöfde motse att tillbringa sin ålderdom i nöd; »blott på sådant sätt kunde man nämligen begära ett fullt tillfredsställande uppfyllande af de med yrket förenade plikter och hindra att dugliga kvinnor afskräcktes från att ägna sig åt barnmorskakallet.»

Den sist framhållna synpunkten borde i och för sig vara afgörande. Allt allmännare hör man den önskan uttalas, att äfven bildade flickor oftare än nu är händelsen måtte ägna sig åt en verksamhet, som i sanning kräfer eller borde kräfa icke allenast gedigna kunskaper, utan äfven framstående personliga egenskaper hos dem, som utöfva densamma. Men förutan större trygghet mot misère i äldrens dagar, kan detta önskningsmål helt visst icke förverkligas.

Regeringens förslag innebär upprättandet af en ålderdomsunderstödsanstalt, hvars kostnader skola bestridas genom afgifter af kommuner och i deras tjänst anställda barnmorskor samt genom fyllnadsbidrag af staten; enskildt praktiserande barnmorskor skola icke erlägga några afgifter till anstalten, men i stället vidkännas minskning i understödsbeloppet.

Den afgift som ärligen af hvarje barnmorska skulle erläggas, är föreslagen till 5 kronor. Högsta pensionsbeloppet är 200 kr., att tilldelas barnmorska, som under fast anställning i kommuns tjänst förvärfvat minst 30 tjänsteår och antingen uppnått 65 års ålder eller och fyllt 55 år och genom obotlig sjukdom eller vanförhet blifvit urständsat att vidare utöfva sitt yrke.

För en utförlig redogörelse för det omfattande förslaget i öfrigt sakna vi utrymme. Den som särskildt intresserar sig för detsamma kan för en 10 eller 25 öre köpa det i Deléens bokhandel, Stora Nygatan 12, då k. m:s proposition n:r 5 efterfrågas.

Detta är i korthet hvad innevarande års riksdag har att erbjuda af frågor, som mera direkt beröra kvinnan och hennes ställning i samhället. Naturligtvis finns det motioner, som också äro af beskaffenhet att tilldraga sig en del kvinnors särskilda uppmärksamhet, såsom hr Söderbergs om

rätt för lärare och lärarinnor i geografi att mot half afgift beresa statens järnvägar, hr A. Ericsons om förändrad tid för den s. k. »pigflyttningen» eller i allmänhet tjänstfolks flyttningstid m. m. De höra dock till ett särskildt kapitel och torde ej i denna redogörelse vara på sin rätta plats.

Damernas älsklingsdryck.

Något om kaffet, dess tillagning, surrogater m. m.

af *En gammal kaffemoster.*

(Forts. o. slut från föreg. n:r.)

I England, der te drickes oändligt mycket mera än kaffe, får man i regeln eländigt kaffe. Detta beror på, att i England nästan allt det kaffe, som säljes till konsumtion i hemmen eller restauranterna, är brändt och malet kaffe, som tillhandahålles i fina paketer med prunkande etiketter. Men både »Finest Mocha coffee», »Noted old mocha», »Finest Plantation Coffee» och »Delicious Family Coffee» äro i regeln intet annat än cikoria, potatis eller rötter, brändt och malet tillsammans med en försvinnande portion kaffe.

I Frankrike däremot får man oftast ett förträffligt kaffe, liksom i Belgien och Holland. Dessa tvänne sistnämnda land consumer, räknadt pr person, det mesta kaffet. Därefter komma Schweiz, Danmark, Tyskland, Sverige och Frankrike. England och Ryssland stå sist i fråga om kaffekonsumtion.

Ett alldeles särskildt rum i vår kaffedrickning intaga kaffesurrogaterna, som äro legio. Det allra mest bekanta kaffesurrogatet är cikorian, en växt med blåhvita blommor och en frukt som, väl kultiverad, blir stor och köttig. Denna frukt torkas, brännes och males som kaffe och blandas sedan med vatten, till dess man erhåller en brunsvart, fet och tjock massa. Den vid bränningen utvecklade oljan gifver cikorian en kaffelik smak, men förtärd i större kvantiteter kan cikorian vara ganska skadlig. Själftva cikorian förfalskas ofta med tegelmjöl, ockra, torfpulver, stenkolsaska.

Man upptäcker emellertid ytterst lätt, om kaffe är tillsatt med cikoria, ty dylikt malet kaffe färgar kallt vatten, som hälls däröfver, genast brunt.

Andra, mer eller mindre skadliga eller onyttiga kaffesurrogater, äro »Natronkaffe», »Löweland» m. fl. Till tillverkningen af dessa surrogat användas hvete, hafre, råg, bönor, ärtor, potatis, ollon, rötter, kastanjer, Johannisbröd m. m. Ja, jag har en gång i min ungdom druckit kaffe, kokt på — brända brödkanter!

Tyskland är det land, där kaffesurrogater i kolossal skala användts, och i Tyskland är det också, som man på senare åren framkommit med ett alldeles nytt kaffesurrogat, som intager en helt och hållet särskild ställning bland kaffesurrogaten och tillsättningarna. Det är Kathreiners Kneipp-malkaffe.

Under det de flesta hittills kända kaffesurrogater äro fullständigt värdelösa ifråga om kaffets viktigaste egenskap, aromen, och som näringsmedel, ja, i de flesta fall kunna betecknas som skadliga, är Kneipp-kaffet icke blott ett utmärkt näringsmedel, som, blandadt med äkta kaffe, tillför detta en ny, god egenskap, utan det har kaffets egen, speciela smak och arom.

Kneipp-kaffet består nämligen af utvaldt malt, som rostats i hela korn; men genom en särskild procedur impregneras dessa maltkorn med en stark kaffeessence, som distille-

rats ur kaffefrukten och hvarigenom maltkornet tillföres det verkliga kaffets smak och arom och det, som är kaffets a och o, kaffets »själ» så att säga: koffein.

Kneipp-kaffet har vunnit en oerhörd marknad och har nu äfven börjat säljas i Sverige. De förnämsta medicinska auktoriteter i Sverige ha uttalat sig med största erkännande om detsamma och särskildt rekommenderat det som familjekaffe.

Kaffets smak, allt kaffes smak, vare sig man använder enbart kaffe eller blandar det med en eller annan kaffetillsättning är emellertid i sista hand beroende af tillagningen. Och, ehuru konsten att koka en kopp godt kaffe är ganska lätt, är det likväl mången som icke kan densamma, utan förstör kaffet genom felaktig tillagning.

Den urgamla, vanliga kokningen i panna har, som mera ekonomisk, sina företräden. När kaffet är kokt och afklaradt, bör det upphållas på ett annat kärl, så att ej bitterämnena i kaffet må försämra smaken. Kaffe-pannan bör åtminstone en gång i veckan urkokas med litet soda och vatten.

»Pumpan» öfvergifves allt mer och mer. Dess egentliga företräde är, att den håller sig renare än kaffe-pannan, hvars mörka inre är mera otillgängligt och sällan så noga efterses. Slarfvigt tjänstfolk och små olyckshändelser, som ofta inträffa med pumpan, göra bruket af densamma kostbarare än anskaffandet af en ändamålsenlig filterapparat, med hvilken man ovillkorligen bäst får fram kaffets finaste och angenämaste egenskaper. Dylika kaffekokningsapparater finnas i mängd, men de dyraste och mest inveklade äro icke alltid de bästa. För 2 à 3 kronor erhåller man i ett väl sorteradt bosättningsmagasin en god kaffe-filterapparat af bränd lera.

Tillagningen på en dylik apparat ställer sig kanske en liten, liten smula dyrare än att koka i panna, men denna olägenhet hjälpes lätt, om man — jag talar nu hufvudsakligen om familjer och till husmödrarna! — tillsätter en tredjedel eller mer af det Kathreiners Kneipp-malkaffe jag förut talat om.

En annan sak är, att man alltid bör blanda flere kaffesorter tillsammans. Detta är en af hemligheterna att man alltid i Frankrike får så godt kaffe, ty där blandar man i regeln tre sorter tillsammans. En blandning af t. ex. en tredjedel hvardera af Java, Santos eller Guatemala och Kathreiners Kneipp-kaffe ger ett helt enkelt ypperligt familjekaffe. Beträffande detta senare iakttages följande. Kneippkaffet bör malas *groft* på vanlig kaffekvarn. Det slås därefter på kokkärlet och öfvergjutes med kallt vatten. Sedan det kokat upp, låter man det *sakta* koka ett par minuter och slår sedan på det andra malna kaffet, rör om det hela och kokar det ytterligare ett par minuter. Ännu bättre är, om det malda kaffet slås på en filterkaffe-apparat, hvarefter det öfvergjutes med det kokande Kneipp kaffet.

Till morgonkaffe kan man gärna taga t. o. m. hälften Kneipp-kaffe eller mera, till eftermiddagskaffe mindre. En utmärkt fördel med Kneipp-kaffet är, att det icke, som andra kaffetillsättningar, kan förfalskas, då det säljes i hela korn, i förseglade paket.

Mycket mera vore att säga om kaffet, dess intressanta historia, öden och äfventyr, men jag har redan pratat nog. I *ett* äro vi nog i alla fall ense: att

»kaffetären den bästa är af alla jordiska drycker!»

Ur notisboken.

Framtidens kvinnoläkare. Aderton kvinnliga studerande finnas för närvarande vid Karolinska institutet härstädes, nämligen kandidaterna Anna Ahlström, Elin Beckman, Anna Dahlström, Maria Folkesson, Thora Granström, Sofia Holmgren, Hertha Johansson, Signe af Klintberg, Signe Knoch, Matilda Lundberg, Sigrid Molander, Ada Nilsson, Siri von Porat, Julia Rosenbaum, Ellen Sandelin, Berna Skog, Anna Stecksén och Alma Sundqvist.

Restaurering af gobeliner har hittills i Sverige varit betraktad, om ej som en omöjlighet, så dock såsom ett arbete, förenadt med så stora svårigheter och kostnader, att ägare af gamla medfarna gobeliner hellre låtit tiden fortsätta sitt förstörelseverk än vidtagit åtgärder för deras reparation. *Handarbetets vänner* har emellertid nu beredt en möjlighet till renovering af gobeliner. I dessa dagar har den intresserade allmänheten å föreningens lokal vid Brunkebergstorg kunnat öfvertyga sig om, huru lyckligt detta försök slagit ut. Någon har hittat en gobelin från, som det synes, midten eller slutet af 1600-talet i ett miserabelt skick med hål vid hål, stora stycken uppslitna eller i trasor. Kanske har detta mästerverk tjänat som en golfmalta i något tarfligt hus. Sådant har man hört talas om. Af bårdens mönster har man insett konstverkets stora värde. Så har man vänt sig till Handarbetets vänner, som, såsom man vet, redan drivit gobelinsväfnadskonsten mycket långt.

Här har emellertid förelagat ett ytterst svårt, tålmod och grundliga insikter kräfvande arbete. Den senare egenskapen besitter bland föreningens många dugande krafter företrädesvis fröken *Hamilton*, som för kort tid sedan med statsunderstöd företagit en studiöresa i Frankrike och särskildt satt sig in i gobelinsväfnadskonsten. Det är hon som nu är föreståndarinna för denna afdelning af föreningens verksamhet. Tålmodet har fått ett vackert uttryck i dessa tusen sinom tusen nålstick, som under månader genomfarit den väldiga väfven och fullbordat ett af de mest omsorgsfulla renoveringsarbeten man gärna kan tänka sig. Ty det är väl att märka, att nästan hvar enda lucka, för att ej tala om hvarje litet hål, måst ifyllas genom broderi och ej genom väfnad. Där denna senare metod användts, märkes skillnaden mellan den äldre väfven och den nyare på ett ganska framträdande sätt.

Denna nya sida af föreningens verksamhet har också genast tagits i anspråk. På dess verkstäder håller man nu på att renovera en hel serie af vackra gobeliner, och från k. förrådskammaren komma troligen flere sådana att öfverlämnas till behandling.

Svensk kvinnoslöjd i London. »Scandinavian Art Industries» är namnet på en affär, som fru *Agnis von Walterstorff* från Stockholm förli-det är öppnade vid Brook Street i London för utställning och försäljning af hufvudsakligen svenska konstslöjdalster, ungefär i samma stil som fröken S. Giöbels affär i Palmeska huset härstädes. Butiken vid Brook Street befanns emellertid snart vara för trång och obekvämt, hvarför affären från och med detta års början flyttades till n:r 19 South Molton Street. Men äfven där är lokalen för liten, hvarför en ny förhyrts från 1 april i n:r 440 Oxford Street, som bekant en af Londons förnämsta och mest trafikerade butik-gator. I ett rum innanför den nya butiken kommer det för engelska ladies oundvikliga eftermiddagsteet att serveras af flickor, klädda i skandinaviska folkdräkter.

Teater och musik.

Kungl. operan bjuder under den närmaste tiden på ett synnerligen intressant gästspel. Den från ett par föregående besök härstädes bekante och högt uppburne operasångaren *d'Andrade* kommer nämligen att uppträda i några af sina mest framstående partier. Början göres i morgon lördag med operan »Don Juan», i hvilken som bekant hr *d'Andrade* innehar titelpartiet. Den framstående sångaren kommer vidare att sjunga titelpartiet i »Vilhelm Tell» och Volframs parti i »Tannhäuser.»

Vasateatern ger i morgon lördag en med ej så litet intresse motsedd nyhet: *Harald Molanders* vädevill »Vasariddare». Vi kunna först i nästa nummer inberätta något från premiären, af hvilken man väntar sig så mycket vissare framgång, som hr Molanders nya stycke, då det nyligen föredrogs i en enskild literär krets, gjorde synnerlig lycka. Särdeles skall fru *Anna Norrie* i hufvudrollen ha en högst tacksam uppgift.

Södra teaterns nya program har fått alla skrat-tarne på sin sida, och då väl åtminstone hälften af mänskligheten ej har något emot att hjärtligen le, bör detta betydligt detsamma som en varaktigt framgång. Den lilla inledande enaktaren »Gräs-hoppa» kan saklöst öfverhoppas, men *Daschs* lustspel »Neckens dotter» är genomgående lustigt och uppriskande, nästan galliskt trots den tyska källan. Hr *Bergström* finner i hufvudrollen tillfälle att utveckla sin saftiga komik från dess *allra* bästa sidor, och bland öfriga medspelare må särskildt nämnas fruarna *Christiernsson* och *Lambert*, fröken *Paldani* samt herrarne *Wagner* och *Sternvall*.

Violoncellisten Henry Bramsen gaf i tisdags sin första offentliga konsert härstädes i Musikaliska akademians stora sal inför en sorgligt fåtalig, men dess mera tacksam publik. Den unge konsertgivararen visade sig vara en verkligt framstående virtuos på sitt väklingande instrument. En solid teknik, känsligt föredrag och god uppfattning kännetecknade hans spel. Särskildt dokumenterade han sig som en mycket framstående flageolet-spelare. — Fru *Dina Edling* föredrog på ett förträffligt sätt några visor, och ackompanjementet sköttes förtjänstfullt af fröken *Emelie Ulf-sax*.

En andra konsert gifves i afton fredag med biträde af konsertmästaren F. Book och fröken *Alf-hild Larson*.

Fjärde kammarmusiksoarén gifves nästkommande tisdag i Vetenskapsakademien efter ett som vanligt godt program.

Oupplösliga band.

Novell för Idun

af

Sylvia.

(Forts.)

Tants egen historia, aldrig berättad, endast anad.

Några sirliga promenadpolonäser, förtju-sande blomsterbuketter, ett offer åt principer eller ett uteblifvet frieri och en doft af vissnade rosor.

På detta sätt genomgick jag hågkomster och förhållanden, möjligtvis icke riktigt i en följd-riktig ordning, utan en smula hit och dit. Icke heller kunde jag för min inre syn fram-trolla de bilder, som jag mest älskade, ty i stället för farbror Gabriel, tyckte jag mig se Magnus, och då jag ville skåda Göstas fina, bleka, tillbedda anletsdrag, förvandlade de sig till ett solbrändt, skarpt, energiskt ansikte, som oförsynt hviskade: »jag kan inte lefva utan dig!» Men jag inbillar mig, att om man sanningsenligt skulle ge form åt sina inre syner eller på papperet sätta upp sina funderingar, tankar, föreställningar, hågkomster och idéer i den ordning de infinna sig, så fruktar jag det skulle bli ett sådant virrvarr, att det lätt nog kunde ge anledning till en och annan Tufvaprocess.

Emellertid satt jag nu här i min månbe-lysta enslighet, en f. d. arftagerska eller åt-minstone med dåliga utsikter att en gång få öfverta min arfvedel.

Hvad det närvarande eller den närmaste framtiden beträffar, så voro mina förhållanden icke särdeles lysande. Ty vid kusin Magnus' uppträdande visade det sig snart, att han,

hvad mig beträffar, ej hade lust att träda i sin faders fotspår.

Tant hade naturligtvis varit outröttlig att skildra den ställning jag intagit där i huset och de donationer, som säkert skulle tillför-säkrats mig i och för en framtida utkomst, därest farbror ej hade trott sig vara barn-lös o. s. v.

Magnus lyssnade till hennes ord, utan att likväl själf falla ett enda till min förmån, och som han därtill icke syntes ha håg att skapa någon egentlig hemtrefnad omkring sig, utan var bäst belåten, om man lämnade honom åt sig själf, så erforo vi snart en förödmjukande känsla af att vara totalt öfverflödiga.

»Han är rent af en fruntimmershatare,» sade tant, och som detta var en af de man-liga känslostämningar, hvilka hon hvarken kunde förstå eller tyckte om, så började hon snart vantrivas i hans närhet. »En riktig fruntimmershatare,» upprepade hon med lätt höjda ögonbryn och en axelryckning. »Den sköna Heloise måtte grundligt ha botat honom för den svaghet han en gång visat det täcka könet,» tillade hon och började efter denna stund gärna själf gå ur vägen för honom, då han ströfvade ut med bössan öfver axeln.

Efter ett bref från Gösta von Herbert fann tant emellertid, att hon icke längre kunde underlåta att rådgöra med familjens hufvud angående vår förbindelse. Hon framställde vissa omständigheter så som de kort före far-brors fränfalle hade gestaltat sig. Men innan hon ännu talat till slut om de förhoppningar vi ägt och det ovissa i våra närvarande ut-sikter, så fick hon det svar, att min kusin, med salig dumbom, ansåg de äktenskap lyck-ligast, som icke blefve utaf och, att han för sin del icke ville lägga två strån i kors för att störta oss i ofärd.

»Kärleken har en gång förvillat honom, nu har han genom den blifvit förvildad,» sade tant, som efter denna stund blef alltmera be-nägen för en ändring i våra dagliga förhål-landen.

»Kusin Gabriel har varit temligen generös mot mig,» erkände hon, »och som jag har några tusentals kronor i besparingar samt därtill i lifränta och pensioner åtskilliga hundrat-al i samma mynt, så känner jag mig verk-ligen frestad att här skudda stoftet af mina fötter.» Och så en dag tog hon gud i hä-gen samt mig på köpet, hvarpå vi drogo bort från Noregård, där vi en gång tänkt oss få både lefva och dö.

Kusin Magnus rörde icke så mycket som ett finger för att hålla oss kvar. Att se oss på ryggen föreföll honom troligtvis: all right.

»Det är bättre att vara själfständiga här än lefva där borta på nåder,» bedyrade tant, och som hon fört med sig en del antika möbler, hennes enda fädernearf och nu vår salongs förnämsta prydnad, samt därtill den oöfverträffliga jungfru Lova benäget följt med i släptåg, så kände vi oss småningom tämligen hemmastadda.

Och Gösta von Herbert? Ja om? ... om inte »om» hade varit! Tillfölje af detta ödes-digra »om» började jag verkligen frukta, att han under närvarande mörka framtidsutsikter små-ningom skulle dra sig tillbaka.

Plågade mig denna föreställning? Jag vet det icke. Det var mig alldeles, som om mitt hjärta i denna stund blifvit förvandladt till en isbit.

* * *

»Ella, hvart har du tagit vägen?»

Det var tants röst, som väckte mig ur den

rekommenderar sina fina, hemtrefliga rum från kr. 1:50 till högre priser och beaktas utom för lins, intet extra. Fullt vittvått linnas, men kan äfven delvis inackorderas och extra mått tilläggas. Hemtrefligt, angenämt sällskapslif, bästa tillfälle till språkfröningar med utländingar. Genomgående isalong, rök- och läsrum, matsal. Fullt oberoende som på förliga 1:a kl. hötet. Riks- o. Allm. telef. 1:a ref. Vaktmästare möter utanför station. Egna ekipager. 2 pårvagnslinier. English spoken i Man spricht deutsch Belfrages Pensionat & Hôtel, Sthlm. Stockholm, Vasagatan 44 (nära Centralstationen)

försoffning, hvori jag matt sjunkit tillbaka mot fätöljens ryggstöd.

»Låt Lova tända lampan,» fortfor hon, »man kan bli mjältsjuk af att sitta i mörkret. Hela tiden har jag funderat...»

Det hörde nämligen till tants egenheter, en egenhet, som hon för resten delar med mångt god folk, att hon aldrig ville erkänna, att hon tog sig en liten middagslur.

»Funderat», upprepade hon, medan vi i lampskenet åter placerade oss vid divansbordet, »funderat på, hur förskräckligt det är, att Magnus låter landthushållningen gå vind för våg. På det här sättet bär det sig inte ett tiotal år. Alla Gabriels förbättringar vårdar han sig inte om... och... ja, till det yttre är han faderns lefvande afbild, men starkare, gröfre, en riktig jätte... och barnlös som han är, så kan du ju alltid räknas som hans närmaste arvinge...»

»Ännu kan han lefva en trettio, fyrtio år, och det är således klena utsikter för mig och mina efterkommande,» svarade jag, och, alltjämnt i en likgiltig sinnesstämning, tänkte jag tämligen kallsinnigt på vårdslöst bortkastade hundratentals kronor, som om de för mig icke hade större värde än den pris snus, hvarmed tant för tillfället på ett ytterst graciöst sätt trakterade sin romerska näsa, en traktering, som vanligtvis skedde i största hemlighet, och hvilken endast jag och Lova en och annan gång hade bevittnat.

»För min del,» återtog hon, »skulle jag gärna gjort allt för att bereda honom trefnad. Drag undan lampan en smula, petite, jag får inte plats med min patiens... merci... Han satte emellertid inte mycket värde på mitt tillmötesgående. Aldrig glömmar jag den blick

han gaf mig, då jag en gång ville stöka tillrätta i hans rum: 'Hvarenda bössa är laddad', ropade han, 'och jag vill inte gärna att tant Ebba får sig en kula i planeten'... ja, han sa' verkligen 'planeten'... åh, det är en horrör! Skrattar du? Jag får då säga, att det är bra lite som roar dig!»

»Men han är ju komisk,» sade jag och kysste blickande hennes hand.

»Åh ja... hm... Om han inte visat sig så grundligt småaktig mot dig, så skulle man kunnat tro, att han inte satte ringaste värde på detta lifvets goda samt att han skulle finna sig lika bra i en jordkula som i ett palats... Och så nästan uteslutande omge sig med manliga domestiker, hvilka utan en husmors omsorger möjligtvis inte så noga akta på mitt och ditt... Jag må undra, om man inte för hans eget bästa, förstås, skulle kunna sätta honom under förmyndarskap? I en framtid skulle han då slippa gå som tiggare från gården och... och du kunde åtminstone motse en tryggad ålderdom...»

»Snälla tant,» inföll jag med ett försök att hejda henne.

»Om man till exempel,» fortfor hon allt ifrigare, »om man tar allt bestyr om egendomen ifrån honom, så tror jag, han snarare skulle tacka oss än tvärtom. Man behöfde ju endast sätta en gräns för ett vårdslöst förfarande... afkastningen kunde han ju få disponera och så i godan ro sköta sig själf... Nej, jag kan inte få denne Magnus ur mitt hufvud, det är i kväll rent af som förgjort! fullföljde hon och blandade rastlöst om korten. »Han är den obehagligaste människa jag någonsin träffat!... Har jag inte rätt? Känslolös... utan ringaste hjärta... Tänk

bara, då nyheten om faderns död träffade honom, så gaf han inte så mycket som ett ljud ifrån sig... detta var åtminstone något, som borde ha gripit honom...»

»Kommer tant inte ihåg,» invände jag, »natt så godt som dag hade han ju inte någon ro... hur hörde vi honom inte oupphörligen vandra fram och tillbaka och?...»

»Jag tror du vill göra Magnus känslofull, petite,» skrattade tant. »Det är dig så likt att alltid vilja se saker och ting från bästa sidan, men du synes glömma att din kusin ständigt hade smak för att ströfva omkring så där... Tro mig, det var ingenting annat. Men från det ena till det andra... Jag är rädd, att John Wollert inte hade särdeles trefligt här i går kväll, obekant som han var... Den stackars gossen riktigt hängde på hufvudet. Nå, det var ju naturligt, att du skulle vara mera intresserad af att språka med öfverste Adlers, jag säger ingenting däremot... tvärtom... och jag har förut sagt dig, att jag såg det med stort nöje... Nej, afbryt mig inte!»

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Marie Charlotte Modig; af L. S. (Med porträtt). — Afskedssång; af Axel Karlfeldt. — Vid sexton år; af Ina Stocckenstrand. — Våra barn och tidningsläsningen; af Incognita. — Vinter. — Två bergslagshistorier af K. E. Forsslund: Ankans son. — Gruf-Karin. — Kvinnofrågorna vid årets riksdag. — Damernas älsklingsdryck; något om kaffet, dess tillagning, surrogater m. m. af En gammal kaffemoster. (Stut fr. föreg. n:r). — Ur notisboken. — Teater och musik. — Oupplösliga band; novell för Idun af Sylvia. (Forts.). — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Hufvudordet:

Jag prisa ville, om jag kunde blott,
Den lycklige, som genom lifvets strider
Som följesven mig fått uppå sin lott
Till hjälp i pröfnings och nödens tider.
Om än af sorgens slag han drabbas
tätt,
Mer kraft han har än den med trotsigt sinne
Tar slaget som personlig oförrätt
Och ristar såret djupare därinne
I mörka gömslet af ett kvalfylldt bröst,
Blott lyssnande till lidelsernas röst.
Ett barn af smärtan och af ödmjukheten
Jag bär min moders bild i hvarje drag —
Min faders ock — samt forskar ej
förveten
I skickelsernas underfulla lag,
Men tar emot allt hvad försynen sänder,
Som gunstbevis af kärleksfulla händer.

Småorden:

Hvad ingen vis i forna tider hade,
Men visare i våra tider ha.
Hvad reder han — dödgräfvaren med
sin spade?
Hvad du ej ens mot gods och guld
vill ta.

En knofig arm, som sträcker ut och famlar

I luften, som den sökte något där.
Ett litet hem, hvartil byggmästarn samlar

Materiel, ej utan stort besvär.
Hvad drycken blef, som länge stått i kanna,
Hvars lock stod öppet både dag och natt.

En plats där lastad skuta skulle stanna,
Om skepparn sofvande vid rodet satt.

Hvad såsom oförklarligt många gånger
Med häpnad män'skan förr i tiden slog.

En nattlig musiker, hvars dystra sånger
Bli exekverade i mark och skog.

En tidens lösen. Hvad som styrka gifver
Åt band med många skilda trådar i.
Hvad ingen människa för alltid blifver.

Men får med jämnmod just dess motsats bli.

I hushållet, som ock i större stater,
Hvem är hvars skuldregister fylles först?

Hvad kallas den, som uti språng och later

Är kraftig, smidig och i sportväg störst?

En titel nämn — en annan med det samma

På man — och en på kvinna äfvenså.
En håla där det brukar hiskligt flamma,

Och hur den blir, som framför den får stå.
Hvad som ens arbete ibland fördröjer,
Fastän det ämnadt var att skynda på.
En egenskap som sig i sättet röjer.
Hvad bördan är, som bäras bör af två.
Ett segel, spändt i luften. Hvad för öfrigt
Dess bärare är vackert riggad med.

Ett doldt försåt, som verka kan bedröfligt

För den det icke känner. Växt på hed.

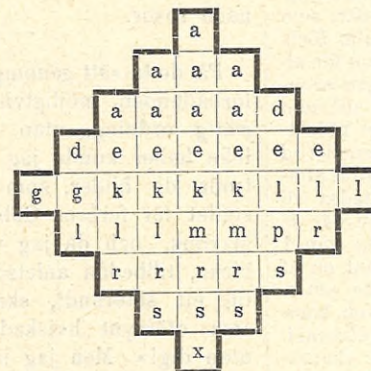
Ett ringa tidsmått, men hvars länkar bilda

För oss en kedja, ömsom lång och kort.

En annan kedja, utan länkar skilda,
Som i oändligheten löper bort.

S. L.

Diamantgäta.

1) En bokstaf, 2) ett substantiv, 3) en fisk (i pluralis), 4) ett yrke, 5) en sak hörande till herroalett, 6) en slags examen, 7) ett slags pastorat, 8) ett substantiv, 9) en bokstaf.

Carl Å.

Ordgätor.

1) Med sex särskilda bokstäfver bildas benämningen på: 1) ett rum, 2) ett flicknamn, 3) ett fluidum, 4) en en byggnad. Tre bokstäfver ingå i hvarje af dessa ord och som de äro lika lästa, vare sig rätt eller bakfram, får man af begynnelse- liksom af slutbokstäfverna namnet på en hufvudbonad.

2) 1) En »kanal», 2) något som vi alla behöft och äfven fått, 3) nödvändig för tekannan, 4) hvad man får höra i skogen. Af begynnelse- liksom slutbokstäfverna får man namnet på en växt.

Reseda.

Apoköp.

1—5) Stadsbudens lefnadsmål.
1—4) Mycket ursprungligt.
1—3) Tvingande ord.
1—2) Kreaturens suckan.

S. L.

Lösningar.

Bokstafsgätan i n:r 6 (lösning-n har på grund af ett förbiseende fått stå öfver): Hannibal — Napoleon. Hymen, Alhambra, napp, Nebo, idol, Bore, Albano, Lohengrin.

Anagram-gätan: Första ordet: »kål» — hvaraf blir »klå». Andra ordet: »kol» — hvaraf blir »klo». 1) Kolmask, 2) koltrast.

Siffergäta: 6 7 2

1 5 9

8 3 4

Charaden: Slädnät

Lyra-aritmogryfen:

A R K A D

A B R A H A M

Y R A

T R I E R

F I N N E

S Ä M J A

S K Å N E

L I N D E

V Ä S K A

S U D A N

G R O D A

A S T O R

U T Ö

A D E L E

A N D R E A S

Sifferlogogryfen: Orm, elg, morgen, orgel, hem, enorm, gom, Norge, Homer, mogen, genom, Holmgren.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.